

Aršin Mal Alan / zowart
brt. ors Arar. Kovkasean
Tatarakan Keankn * . .
[...]

Aršin Mal Alan / zowart brt. ors Arar. Kovkasean Tatarakan Keankn * . . . 1925 * 1925 * 1925.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.

*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquer [ici](#) pour accéder aux tarifs et à la licence

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

26664
«ԱՐԵՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ — ԹԻՒ 8

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

ԶՈՒԱՐԹ ՕԲԷՐԷԹ

ԿՈՎԿԱՍ-ԹԱԹԱՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԶՈՐՍ ԱՐԱՐ



Հրատարակութիւն

ԱՐԵՒ

B. P. 558

STAMBOUL

Տպագրութիւն

ԱՐԵՒ

Պատր Ալի հասէսի, 73

Կ. ՊՈԼԻՍ

1925

«ԱՐԵՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ — ԹԻՒ 8

ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ

ԶՈՒԱՐԹ ՕՐԵՐԷԹ

ԿՈՎԿԱՍ-ԹԱԹԱՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԶՈՐՍ ԱՐԱՐ



Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագրութիւն ԱՐԵՒ

1925

2010-76607



✿ ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ ✿

Ա. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բեմը կը ներկայացնէ Ասկեարի տունը. հարուստ, կահաւորուած, վարագոյրը բացուելիս, իջան ծխում է, իսկ Ասկեարը երգում է «Սէգեա՛ն» :

Ասկ. — Ա՛խ, միթէ կը հարուի՞ այս աշխարհում
Ինձ նման դարդոս մի մարդ.
Հալ չմնաց ինձանում
Մնալով այսպէս միմակ :

Ախ միթէ շատ պե՞տ է տեւ
Այս իմ չարչարանք
Ծնւեցի ես երեւի որ
Մեմակ անցնի իմ խեղճ կեանք :

(Դառնալով իջային)

Դարդերիս մի հար գտիւ, խալա, խալա,
Տանջւում եմ ինձ ազատիւ, խալա, խալա,
Միթէ ես այսպէս միտ պիտ տանջւե՞մ,
Ա՛խ, այս տանջանքից ազատիւ :

Խլ. — Իջան քեզ մատաղ լինի. ի՞նչ է պատահել,
որ այսպէս տխուր-տրտում երգում ես, լսողի սիրտը
այրւում է :

Ասկ. — Եթէ սիրտդ այրւում է, նշանակում է դու
զթոտ սիրտ ունիս, ա՛յ խալա :

Խլ. — Ասածիցդ բան չհասկացայ, իջան քեզ
մատաղ լինի. կրկնիր ասածդ որ հասկանամ :

Ասկ. — Մի այնպիսի բան չասացիր որ կրկնելու կարիք չի ունի: Հիմա դուն ինձ լսիր, մի ինձ ասա տեսնեմ, աշխարհս որ այսպէս գնա, սրա վերջը ի՞նչ է լինելու:

Խլ. — Փառք Աստուծոյ, խալան քեզ մատաղ լինի, աշխարհին ի՞նչ է պատահել:

Ասկ. — Իմ ասելս այն է որ, այս բոլորը ի՞նչով է վերջանալու, օրինակի համար, ես այսպէս հասակ առայ, մեծացայ: Փառք Աստուծոյ ապրանք և կարողութիւն կայ: Բայց այս բոլորը մարդու կեանքի բաւարարութիւն չեն տալիս և դարձեալ մի բանի պակասութիւն է զգացուում, ճիշտ չէ՞ ասածս, այ խալա:

Խլ. — Խալան քեզ մատաղ, ի հարկէ ճիշտ է, բայց ասածներիցդ մի որոշ բան չի հասկացայ:

Ասկ. — Պարզ է ասածս, այ խալա, ճշմարիտ խօսելով այս ու այն կողմ նայելով, տեսնում եմ որ մի բան ինձ պակասում է:

Խլ. — Խալան քեզ մատաղ որդի՛, ի՞նչդ է պակաս, և եթէ պակաս բան կայ, ասա վէլիին, թող գնա բազարից բերէ: Ուտելիքդ, խմելիքդ փառք Աստուծոյ շատ առատ է:

Ասկ. — Դու իմ ասածս չես հասկանում, ես քեզ մի լուրջ բանի մասին եմ խօսում, իսկ դու բազարից ես խօսում: Իմ ասածս այն է, որ միօրինակ կեանքը ո՛ւր է հասնելու, փող, ապրանք ունեմ, բայց փողատէրը մի ուրիշ բան էլ պէտք է ունենայ, մի այնպիսի բան որից շա՛տ մարդիկ մի հօտ ունեն:

Խլ. — Խալան քեզ մատաղ, դու վաճառական մարդ ես, ոչխարի հօտն ի՞նչիդ է պէտք:

Ասկ. — Օ՜ք, խալա, էլի չի հասկցար՝ թէ ի՞նչ է իմ ուզածը:

Վէլի. — Հէա, ես գիտեմ՝ թէ ի՞նչ է ուզում իմ աղէն:

Ասկ. — Այ տղայ, դու էլ ես այս տեղ, ասա տես-
նեմ ի՞նչ է իմ ուղածը:

Վեյլ. — Հլա, ես գիտեմ թէ ի՞նչ ես ուղում:

Ասկ. — Թէ ոչ գիտես, ասա էլի, ի՞նչ ես սպասում:

Վեյլ. — Իմ աղէն, ասել չեմ կարող: (Փախչում է
ծիծաղելով):

Խլ. — Կարծես ծառան գոռել է: Խալան քեզ մա-
տաղ, ինձ լաւ մի հասկցրու թէ ի՞նչ է ուղածդ:

Ասկ. — Այ խալա, ինձ լսիր, քու կարծիքով ես
քանի՞ տարեկան կը լինեմ:

Խլ. — Այս տարի չէ, եկող տարի գալուց եւ անց-
նելուց յետոյ 28 տարիդ կը լրացնես, բայց ինչի՞ ես
դարդ անում, դու դեռ երախայ ես:

Ասկ. — Տարօրինակ բան, բայց որքան էլ որ երա-
խայ լինեմ, այնուամենայնիւ ոտքի վրայ կարող եմ
կանգնել: (Ներսէս մտնում է Վեյլին):

Խլ. — Ի հարկէ որ կարող ես, երիտասարդ ես:

Ասկ. — Լաւ ուրեմն, այդ քաջառողջ երիտասար-
դը ուտէ խմէ, քնէ և ուրիշ ոչի՞նչ... ես գիտեմ, ա՛յ
խալա, որ ամէն բան առատ է, բայց միթէ մենք աշ-
խարհ ենք գալիս ուտելու, խմելու և հագուելո՞ւ հա-
մար: (Մեկուսի) Է՛հ էլ ամաչելու տեղը չէ: (Խալային)
Գիտե՞ս ինչ, խալա, ես կամենում եմ ամուսնանալ,
կին առնել, կին: Դէ հիմա հասկացա՞ր թէ ի՞նչ է
ուղածս:

Վեյլ. — Ախր ես գիտէի թէ իմ աղէն ինչ էր
ուղում, այ աղա, հոգուդ մատաղ ի՞նչ լաւ բան ասա-
ցիր:

Խլ. — Խալան քո ցաւը տա՛նէ, էլ ուր ես չուռ ու
մուռ տալիս, այդպէս ասա, որ ես էլ բան հասկնամ:
Շատ լաւ ես անում, խալան քեզ մատաղ լինի: Աստ-
ուած քեզ արժանացնէ այն օրուան որ ես արժանա-
նամ քո հարսնիքին և մի լաւ պարեմ:

Ասկ. — Բայց ի՞նչպէս ամուսնանամ, ամուսնու-
թիւնը էլի հեշտ բան չէ:

Խլ. — Խալան քեզ մատաղ, ամուսնութիւնը ջուր
խմելու պէս մի բան է: Ի՞նչ դժուարութիւն կայ այդ-
տեղ: Փառք Աստուծոյ, երիտասարդ ես, փող ունեւ,
Աստուած վկայ, թագաւորի աղջիկն ալ ուզենաս, քեզ
կտան: Այստեղ երկար մտածելու բան չկայ: Թող հէնց
այսօր, շարքըս գլխիս գցեմ, գնամ քեզ համար աղջիկ
ընտրեմ, և եթէ կամենում ես, ինքդ ինձ ասա, թէ ո՞ր
բէկի վաճառականի աղջիկը ուզեմ քեզ համար:

Ասկ. — Բայց ես ի՞նչ գիտենամ, թէ որ բէկի կամ
վաճառականի աղջիկն է լաւը, քանի որ ես ինքս չեմ
տեսել նրանց:

Խլ. — Վա՛յ: Խալան քեզ մատաղ լինի, միթէ իմ
աչքերս կո՞յր են, Աստուած վկայ կ'երթամ ման կը գամ
կը փնտռեմ, կը նայիմ, կը ջոկեմ և մի այնպիսի աղջիկ
կ'առնեմ, այնպիսի աղջիկ որ մարդ տեսնելիս խելքը
գնայ:

Ասկ. — Ոչ խալա, ես գրան համաձայն չեմ:
Պէտք է որ աղջիկը ես ինքս տեսնեմ ու հաւանեմ:

Խլ. — Հապա դու տղամարդ տեղովդ աղջկան ինչ-
պէ՞ս ես տեսնելու: Միթէ քեզ աղջիկ ցոյց կը տա՞ն:

Ասկ. — Բանը հէնց դրանումն է, որ մինչեւ հիմա
առաւօտուանից քեզ հարցնում եմ թէ սրա վերջը ի՞նչ
է լինելու. ամուսնանալ եմ ուզում, բայց չգիտեմ՝
որին առնե՞մ, որովհետեւ ոչ ոքին չեմ տեսել և տես-
նելու էլ հնար չկայ:

Խլ. — Խալան քեզ մատաղ լինի, արի դու պապե-
նական ճանապարհով ամուսնացիր, քո ի՞նչ դործն է,
գնամ քեզ համար մի աղջիկ ճարեմ:

Ասկ. — Ա՛յ խալա, ի՞նչ ես կարծում, ես արշինը
8 կոպեկանոց չիթը առանց տեսնելու չեմ առնում,
ուր մնաց աղջիկը: Ոչ ես այդ ձեւով չեմ կամենում

ամուսնանալ, եթէ կարող ես մի միջոց ցոյց տուր, որ
կարողանամ նախ աղջիկը տեսնել և յետոյ ամուսնանալ:

Խլ. — Խալան քեզ մատաղ լինի, ես ի՞նչ միջոց
կարող եմ ցոյց տալ. եթէ կին լինէիր, քեզ տունէ տուն
ման կ'ածէի:

Ասկ. — (ժպտելով) Եթէ կին լինէի, ես կին չէի
ուզի:

Վեկի. — Ա՛խ...

Խլ. — Ձեքրքրս գլխիս ծածկեմ
Խալան քեզ մատաղ Ասկեար
Քեզ գնամ աղջիկ գտնեմ
Խալան քեզ մատաղ Ասկեար.

Ասկ. — Քոյ գսածդ ինչ անեմ
Այդ լաւ չի լինի, խալա
Աղջիկը ես պիտի առնեմ
Արդեօք արիս դիւր կուզայ:

Խլ. — Մեր օրնեփում այդ չկայ
Որ աղջկան տեսնեն
Եկ իմ խորհրդով գնայ
Եւ այսպէսով գործ արա:

Ասկ. — Քեզ լաւ յայտնի է, խալա
Որ չտեսած, չեմ առնի
Թէ ոչ, չեմ ամուսնանայ
Ինչ ուզում ես, ինձ ասա:

Վեկի. — Դու իմ արից, արից խօսեցիր
Շատ լաւ ասացիր աղա,
Դու տեղդ ծանր նստիր
Զուր մի չարչարուիր, խալա:

Ասկ. — Է՛հ, էլի դու քոնն ես ասում, այ խալա,
եւ չեմ ուզում: (Նստում է սեղանի վրայ մռայլ, խա-
լան մի սիկար է վառում, Վեկին տեսնելով է: Սիւլեյման
ներս է մտնում):

Սիւլ. — Այդ ի՞նչ է քո դարդը
Այդ ի՞նչ տխուրքիւն է սա
Ի՞նչ է քո ցանցանքը
Ասա տեսնեմ ինձ ասա :

Մի ամաչիր պատմիր,
Ասկեար, քո դարդը ինձի
Ի՞նչ ես դու մտածում
Նման այդպիսի գերիի :

Այս աշխարհում միքե
Քո դարդերին հար չկա՞յ
Վերջ տուր մտածմունքիդ
Պատմիր տեսնեմ քե ի՞նչ կայ :

Միքե դու չե՞ս լսել
Որ այսպիսի առած կայ,
«Աշխարհիս երեսին
Անկարելի բան չկայ» :

Սլ. — (Ասկեարին) Այ մա, դ, քեզ ի՞նչ է պատահել
որ սգաւորի նման այդ պէս նստել ես, կարծես աշ-
խարհի դարդը քեզ են տուել :

Ասկ. — Սիւլէյման, շատ լաւ արացիր որ եկար :
Ասում են որ դու մի շատ խելօք մարդ ես, տես-
նենք դու ի՞նչ խորհուրդ ես տալիս :

Սլ. — Ուրեմն ինքդ հաւատացած չե՞ս որ ես
խելօք եմ :

Ասկ. — Հաւատում եմ, եթէ դու խորհուրդը տաս,
այն ժամանակ աւելի եւս կը համոզուիմ :

Սլ. — Դէհ, պատմիր, տեսնեմ ի՞նչ է պատահել :

Ասկ. — Ի՞նչ պէտք է պատահի բարեկամ, ես այն
եմ ասում որ եթէ աշխարհը այսպէս էլ գնայ, սրա
վերջը ի՞նչ է լինելու :

Սլ. — (Ընդհատելով) Կանգ առ, ուղածդ իմացայ :

Ասկ. — Ի՞նչ է ուղածս...

Սլ. — Ի հարկէ ուղում ես կին առնել :

Ասկ. — (Ձաւմանալով) Բա՛հ, ինչի՞ց իմացար:

Սլ. — Այդ հասկնալը մի այնպիսի դժուար բան
չէ... Երբիցդ իմացայ, Հը՛ խալա, այդպէ՞ս է թէ ոչ:

Խալ. — Տաւդ տանեմ, ի հարկէ այդպէս է:

Սլ. — (Վեւիիմ) Այդպէ՞ս է, թէ ոչ Վեւի:

Ասկ. — Կէսով չափ համոզուեցի. բայց բարեկամ,
հիմի մի խնդիր էլ կայ, եթէ դու կարողացար այդ էլ
լուծել, այն ժամանակ կը համոզւիմ որ գլխիցդ մինչեւ
ոտքերդ խելք ես:

Սլ. — Դէ՛ ասա տեսնեմ:

Ասկ. — Տես Սիւլէյման, ես այն համոզմունքին
եմ, որ աղջիկ առնելը ապրանք առնելու պէս մի բան
է, ինչպէս որ ապրանքը լաւը ու վատը ունի...

Սլ. — (Ընդհատելով) Կաց, իմացայ ուղածդ:

Ասկ. — Իմացա՞ր:

Սլ. — Ուղում ես որ հախ աղջկան տեսնես և յետոյ
առնես:

Ասկ. — Բայց դու ինչպէ՞ս հասկացար:

Սլ. — Հէնց որ բերանդ բաց արիր, հասկացայ,
այդտեղ չի հասկնալու ի՞նչ կայ, այնպէս չէ՞ խալա:

Խլ. — Տաւդ տանեմ, ի հարկէ այդպէս է:

Սլ. — Այդպէ՞ս է թէ ոչ Վեւի:

Վեւ. — Ծիշտ ես ասում, Սիւլէյման աղա:

Սլ. — Հիմա հասկացա՞ր որ գլխէս մինչեւ ոտքե-
րս խելք եմ:

Ասկ. — Քիչ է մնացել, մի բան էլ կայ, եթէ ան
էլ իմանաս, այն ժամանակ իսկապէս կը հաւատամ որ
դու շատ խելացի ես:

Սլ. — Հապա պատմիր, լսենք:

Ասկ. — Շատ լաւ, այ խելօք տղայ, հիմա ես ի՞նչ-
պէս անեմ որ աղջկան տեսնեմ ու հաւանեմ:

Սլ. — Դրանից հեշտ ի՞նչ կայ:

Ասկ. — Դէ ասա, ասա, ի՞նչպէս...

Սլ. — Կը հանես այդ հագուստդ, կը հագնես հիներ, կ'առնես մի քանի կտոր լաթեր, կտաւ, քիչմիր, թաֆթա, բասմա և մի արշին էլ ձեռքդ կ'առնես և կը դառնաս արշին մալչի, ու փողոցէ փողոց, դռնէ դռն ման կը գաս և հէնց որ տեսայ ուզած աղջիկդ, կը գաս ինձ կ'ասես և ես կը գնամ և քեզ համար կ'ուզեմ:

Ասկ. — Զարմանալի՛ միտք է, Աստուած վկայ:

Սլ. — Այնպէս չէ՞, խալա:

Խալ. — Խալան քո ցաւը տանէ, այդպէս է:

Սլ. — Այնպէս չէ՞, այ վէլի, ի՞նչ կ'ասես:

Վեյ. — Ես իմ Աստուածը, Սիւլէյման աղա, հաւ-

նեցայ...

Ասկ. — Խելացի ես եղբայր խելացի ես, Աստուած վկայ, այդպէս էլ պիտի անեմ:

Խալ. — Այ Սիւլէյման, բայց դու ինչո՞ւ չես ամուսնանում:

Սլ. — Այո՛, ես էլ եմ մտածում, ես էլ կ'ամուսնանամ խալա, նախ մեր Ասկեարին ամուսնացնենք: Երեւի շատ է շտապում, յետոյ ես էլ կ'ամուսնանամ: Է խալաճա՛ն, հապա դու ինչո՞ւ չես ամուսնանում:

Խալ. — Վոյ... քոռանամ ես, ի՞նչ, իմ ամուսնանալու ժամանակն է:

Սլ. — Ո՛չ խալա, բաւական է որքան դու էլ այրի մնացիր, արի քեզ լաւ մի մարդու տանք, որ մեր կեանքը օրհնող լինի, ա՛լ ժամանակդ է, այնպէս է թէ ոչ: Վէլի այ տղայ, դու էլ պատրաստուիր: Հա՛... Ասկեար, ի՞նչ մտածումներ մէջ ընկար:

Ասկ. — Աստուած վկայ, հէնց վաղուանից ես պէտք է մալչի դառնամ:

Սլ. — Եւ շատ էլ լաւ կ'անես: Իսկ այժմ ժողով-ւեցէք շուրջս և լսեցէք: (Երգում է):

Սլ. — Հաւատացիր ինձ ասկեաւ ջան
Անկեղծ եմ եւ քեզ բարեկամ.
Խորհուրդներիս դու հետեւիր
Եւ քեզ համար աղջիկ գտիր :

Ասկ. — Արեւին մալշի եւ կը լինեմ
Եւ իմ աչքով աղջիկ կ'ընտրեմ,
Իսկ եո խորհուրդներդ համար
Մի լաւ նուէր քեզ կ'ընծայեմ :

Սլ. — Դու տեսար որ եւ խելօք եմ
Եւ ինքս ել շատ ազնիւ եմ
Խոստացած ընծադ որ առնես
Գործերդ ել միջնորդ կ'լինեմ :
(Վէլիին ախ է քաշում)

Սլ. — Վելի դու ի՞նչ եւ մտածում
Եւ ինչո՞ւ եւ այդպէս տանջւում
Քեզ ել մի աղջիկ կը գտնենք
Ինչո՞ւ եւ այդպէս «ախ» քաշում.

Վել. — Ախ աղաջան, բարի եղեք
Եւ ասածներդ կատարեք
Գիշեր ցորեկ եւ տանջւում եմ
Խեղճ Վելին եմ ինձ ազատեք :

Ասկ. — Աստուած վկայ հէնց վաղուանից եւ ար-
շին մալշի եմ դառնալու :

Սլ. — Եւ շատ լաւ կ'անես, Աստուած շուտով քեզ
նպատակիդ հասցնէ, մեզ էլ, այնպէս է թէ ոչ, այ խալա :

Խլ. — Տաւդ տանեմ, ի հարկէ որ այդպէս է :

Սլ. — Այնպէս է թէ ոչ, այ Վէլի :

Վել. — Այնպէս է աղաջան հոգուդ դուրպան :

Սլ. — Ուրեմն այժմ այնպէս եղաւ, եկէք ինձ մօտ :

Սլ. — Աստուած օգնական լինի

Սլ. — Իմ սիրելի ընկեր Ասկեաւ
Փեզի լաւ խորհուրդ տուի
Իմ սիրելի ընկեր Ասկեաւ

Մի լաւ հարսանիքդ անենք
Իմ սիրելի ընկեր Ասկեար
Ուրախ ուրախ քեզ անենք
Իմ սիրելի ընկեր Ասկեար:

Վեյ. — Ես սիրեմ իմ Աստուածը
Ես քեզ մասաղ աղա Ասկեար
Եւ, իմ աղէն դուռս է ասում
Ես քեզ մասաղ աղա Ասկեար
Դէ շուք արա ամուսնացիր
Ես քեզ մասաղ աղա Ասկեար
Իմ հանապարհն էլ բացուի
Ես քեզ մասաղ աղա Ասկեար:

Ասկ. — Հենց վաղուանից ես անպայման
Արեւին-մալշի եմ դառնալու
Ու դռնէ դուռ եմ ընկնելու
Ինձ համար աղջիկ հարելու:

Ամէնքը՝ բացի Ասկեարէն. —

Ամենից լաւը նա է
Որ դու մեզի լսես Ասկեար
Եւ այդ հագուստդ փոխես
Արեւին-մալշի դառնաւ Ասկեար
Փողոցները ման գալով
Զիքեր վաճառելով Ասկեար
Քեզ համար մի լաւ գեղեցիկ
Հարուստ աղջիկ՝ գտիր Ասկեար:

(Պար)

Վարագոյր

Բ: ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Տեսարանը ներկայացնում է Սուլթան բէկի տան
առաջի պարտէզը, և Գիւլզոհրան, Ասեան, Թէւլին
նստած, կարում են:

Գիւլ. — Ախ ետաւաք վերջ կը լինի
Մեր այս ցաւ ու հոգսերին
Աստուած դու խղճայ մեզի
Եւ վերջ տուր մեր վիճերին:

Ինչո՞ւ համար պէտք է մեզ
Խաւարում այսպէս տանջուին
Ախ Աստուած դու խղճա մեզ
Եւ վերջ տուր մեր վիճերին:

Աս. — Ախ Դիւլզօհրա, դու երգում ես, ես միշտ
տխուր եմ:

Գիւլ. — Երեւի իմ երգը քեզ դիւր չի գալիս:

Աս. — Ոչ, ընդհակառակը ինձ շատ է դիւր գալիս
այդ պատճառով էլ ես տխրութեան և մտածմունքի
մէջ եմ ընկնում:

Գիւլ. — Է՛հ, ասա, մեր ամբողջ կեանքը տխրու-
թիւն է ու մտածմունք:

Աս. — Այո՛, Աստուած վկայ. ճշմարիտ ես ասում:

Թեյ. — Այ խանութներ. ի՞նչ կայ որ ախ ու վախ,
էք քաշում, եթէ Աստուած կամենայ, Սուլթան բէկը
այսօր էգուց ձեզ կ'ամուսնացնէ, կը գնաք տուն ու
տեղի և զաւակների տէր կը դառնաք և վիշտերից
կ'ազատուէք:

Գիւլ. — Այ Թէյլի, այնպէս ինչպէս մեզ են ամուս-
նացնում՝ բոլորովին չամուսնանալը աւելի լաւ է:

Թեյ. — Ինչո՞ւ, այ խանութ, ինչո՞ւ ես այդպէս
խօսում:

Գիւլ. — Աստուած վկայ դրուստ եմ ասում, ես
երբեք չեմ կամենում այդ ձեւով ամուսնանալ, չեմ
կարող իմանալ թէ քեզ ո՞ւմ են տալիս, ո՞վ է լինե-
լու ամուսինդ, երիտասարդ է, ծեր է ճաղատ է,
կա՞ն է:

Աս. — Ուրեմն Դիւլզօհրա, մարդու չգնալով և
մնալով թթու պիտի դառնաս:

Թեկ. — Աստուած մի արասցէ :

Գիւլ. — Միթէ ես ասում եմ որ տանն այնքան մնանք մինչեւ որ պառաւե՞նք. իմ ասածս այն է, որ մարդս մի առաջուց տեսնալու է թէ ո՞ւմ հետ է ամուսնանում: Նայէ, տեսնէ կերպարանքը, հաւանի և առնի:

Աս. — (Ծիծաղելով) Այնպէս բան ասացիր որ եփած հաւի ծիծաղն էլ կը գայ: Դու այս չորս պատի մէջ ո՞ւմը կտրող ես տեսնել, որ դեռ միեւնոյն ժամանակ ուղղում ես նայել, հաւանիլ:

Գիւլ. — Եթէ այդպէս է, ուրեմն աւելի լաւ է տան նստել քան ամուսնանալ:

Աս. — Ո՛չ, ո՛չ, դու չես ուղղում, մի՛ ամուսնանար. իսկ ես կ'ամուսնանամ:

Թեկ. — Թող մի աղաս ուղեհայ ձեզ ամուսնացնել, այն ժամանակ ես վազելով կը գնամ ձեր նշանածներին կը տեսնեմ, տուն ու տեղին կը նայեմ. յետոյ գալով ձեզ բոլորը կը պատմեմ: (Գիւլգօհրա եւ Ասեա ծիծաղում են):

Գիւլ. — Լաւ, Թէլլի, նշանակում է, որ եթէ մեր փեսացուին դու տեսնես էլ, մեզ տեսնելու հարկ չկա՞յ:

Թեկ. — Ո՛չ, խանութներ, առաջ ես կը տեսնեմ, յետոյ էլ դուք կը տեսնէք:

Գիւլ. — Ոչ երբեք, ես առանց տեսնելու և հաւանելու երբեք չեմ ամուսնանար: Իսկ դուք ինչպէս որ գիտէք:

Թեկ. — Աստուած վկայ խանում, առանց տեսնելու ամուսնանալը աւելի լաւ է, քան տեսնելով ամուսնանալը, որովհետեւ երբ չի տեսնելով ամուսնանում ես, սիրտդ դփրտում է որ ժամ առաջ տեսնես: Քեզ փառաւոր կը զուգեն, կը հագցնեն, ֆայէտօն կը նստեցնեն ու ուռա, ուռա տսելով կը տանեն տուն ու վարագոյրի ետեւ կը նստեցնեն և դու անհամբեր կը սպասես անոր գալուն և սիրտդ դիկ — դակ դիկ-դակ այնպէս է զար-

նում: Մէկ էլ յանկարծ դուռը բացւում է և երիտա-
սարդ փեսացուն մտնում է:

(Այս միջոցին դուռը բացւում է եւ Սուլթան բէկը
երեւում է, աղջիկները իսկոյն լռում են եւ իրենց
գործերով զբաղւում): Աստուած մի արասցէ որ այս-
պիսի փեսացու լինի:

Նոյնք եւ Սուլթան բէկ

Ս. Բէկ. — Աղջի թէլլի, հազար անգամ ասել եմ
քեզ որ պառկելու ժամանակ վրաս լաւ ծածկես, հիմի
բաց եմ պառկել ու մէջքս մրսել է: Է՛հ եթէ հանգուց-
եալ Սօնաս կենդանի լինէր, այս բան չէր լինի: Է՛հ
մենակութիւնը լաւ բան չէ:

Գիւլ. — Հայրիկ, մենք չգիտէինք, եթէ մեզ
ասէիք, մենք կը ծածկէինք:

Ս. Բէկ. — Լա՛ւ, չասացի, է՛հ արդէն անցաւ (կոս-
րատուելով), դէ վեր կացէք, գնացէք տունը կարգի
բերէք, ես էլ բազար գնամ, տեսնեմ ի՞նչ կայ, (Աղջիկ-
ները ներս են մտնում): Ձի լինում, մինակ ապրելը
ինձ բոլորովին ձեռք չի տալիս, տեսնում եմ որ չինգ
տարի է, ինչ որ օր օրի վրայ յետ յետ եմ գնում: Անցեալ
օրը բժիշկ Միրզա Հիւսէինին ասում եմ, ախր այ
բժիշկ, այստեղս ցաւում է, իսկ այստեղս երբեմն ծա-
կում է: Ասում է, կին առ, կը լաւանաս: Ո՛ւր էր: Եթէ
լինէր այդպիսի կին, կ'առնէի, բայց ո՛ւր է, ո՛ւր է:
Ի հարկէ ինձ աղջիկ չեն տար, որովհետեւ տարիքս չատ
է. իսկ փողս քիչ, և յետոյ հարսանիք սարքի, քէֆ
արա, ո՛չ, դա ինձ ձեռքնտու չէ, իմս պէտք է լինի
առողջ և հաստ (Ձեռքով փորը ուռեցնում է): Ըհը,
որ երեք մանէթ փողով, մի մոլլա և մի գլուխ շաքա-
րով գործս վերջանայ, այն ժամանակ գիշերներն էլ
մէջքս չի ցաւի... Է՛հ պազար գնամ տեսնեմ ի՞նչ կայ,
ի՛նչ չկայ (Գնում):

Արեին մալ ալան

Ասկ. — (Բեմի ետեւից) Արշին մալ ալան, արշին
մալ ալան, թափթայ, քիշմիր, բասմայ հէյ: (Մտնում է
թելի սակ մի ֆանի կտոր լաթ եւ ձեռին արշին) Ահա
ամբողջ երեք օր է, որ գոնէ դուռ չըջում եմ, բայց փըն-
տոածս չեմ գտնում: Այսօր էլ անցաւ, տեսնենք ի՞նչ
կը լինի: Ո՛վ բախտ, գոնէ ինձ հայիր... Արշին մալ
ալան, արշին մալ ալան, արշին մալ ալան, թափթայ,
քիշմիր, բասմայ հէյ...

Ա. Թ. — Մալ ալան մալ ալան եկ այստեղ (կրկ.):

Գիւլ. — Արշին մալ, արշին մալ չի եկ այստեղ:

Ասկ. — (Մօտենալով) Կարծես աղջիկների հանքն
եմ ընկել, երեքը միասին դուրս եկան, տեսնենք, ի՞նչ
պէս բաներ են: (նրանց) Ասացէք տեսնամ, գեղեցիկ
խանութներ, ի՞նչ էք կամենում, չի՞թ բասմայ, թափ-
թայ, ամէն բան ունեմ:

Ա. Թ. Գ. — Արշին մալ չի ցոյց տուր:

Ասկ. — Այս բոլորս, խանութներ:

Ա. Թ. Գ. — Բողջադ բաց, մեկմեկ ցոյց տուր:

Ասկ. — Ցոյց տամ, ցոյց տամ խանութներ:

Ա. Թ. Գ. — Ցոյց տուր, ցոյց տուր ինչ որ կայ:

Ասկ. — Թափթայ, փեմիր եւ բասմայ:

Ա. Թ. Գ. — Մեզ համար տեսնեմ ի՞նչ կայ:

Ասկ. — Ինչ որ ցանկաք, խանութներ:

Ա. Թ. Գ. — Ի՞նչ գեղեցիկ կտոր
Ծաղիկն ալ յարմար
Նորահարսի համար
Լաւն է լաւն է:

Ա՛խ երանի, ո՛վ հարսանեաց շուր կարէ

Ա՛խ երանի, ո՛վ սիրած եարին տեսնէ:

Ա. Թ. Գ. — Արշին ի՞նչ կ'արժէ այս գեղեցիկ կտոր-
րին:

Ասկ. — Ձեզ համար միայն տառներկու կոպէկ

Ա. Թ. Գ. — Օ՛, ինչո՞ւ այդպէս թանկ է, թանկ է
այսպիսի կտորը միշտ ու՞թ արժէ:

Ասկ. — Ոչի՛նչ խանութներ ձեզ ութով կը հաշուեմ :

Աս. — Աղախնու համար տասն արշին կտրէ :

Գիւլ. — Ա՛խ ս՛րքան սիրուն աչքեր ունի նա :

Ա. Թ. Գ. — Ախ երանի որ հարսանեաց շուր կարի
Ախ երանի որ սիրած եարին տեսնի:
(կրկ.)

Ասկ. — Որքան լաւն է այս անպիտանը :

Ա. Թ. Գ. — Ա՛խ երանի որ հարսանեաց շուր կարի
Ա՛խ երանի ով իսրած եարին տեսնի:
(կրկ.)

Ասկ. — Չափեմ, չափեմ, (չափելով) մէկ, երկու,
կարծեմ փնտռածս գտել եմ... երեք, չորս, Աստուած
վկայ չատ սիրուն աղջիկ է ... հինգ, վեց, եօթը ...
կարծես իմ բախտը այս պէտք է լինի ... ութը, ինը...
երեւի ինչպէս երեսն է այնպէս էլ սիրտը պէտք
է որ գեղեցիկ լինի. տասը, տասնըմէկ, տասներկո ...

Գիւլ. — Տասը արշին բաւական է :

Ասկ. — Ա՛խ, մոռացայ, այստեղ տասը արշին է
(տալիս է աղախնուն) քսանից էլ աւելի է, բայց ինչ
արած :

Աս. — Մեզ համար ոչինչ չունե՞ս :

Ասկ. — Խանութ ձեզ համար էլ ունեմ, բայց տանն
եմ մոռացել, միւս անգամ կը բերեմ. (Գիւլղօհրա փող
է տալիս) : Չեռքիդ պարաքեաթն էլ ինձ բաւական է :

Գիւլ. — Ինչի՛ց իմացար որ իմ ձեռքը պարաքեա-
թով է :

Ասկ. — Այնպէս սիրտս վկայում է, (Մեկուսի)

Աստուած վկայ հէնց որ ուզածս է : Խանութներ, ասա-
ցէք խնդրեմ, Սուլթան բէկի տունը ա՞յս է :

Ամենք. — Այո՛, այս է :

Ասկ. — Աստուած հաստատ պահէ : Հապա Սուլ-
թան բէկի աղջիկը ո՞րն է :

Աս. — Ահա, այս է :

Ասկ. — Աստուած կեանք տայ: (Մեկուսի) Բայց
ի՞նչ գեղեցիկ աղջիկ է:

Աս. — Գիւլզոհրա, դէ տուն գնանք, թէ չէ հօր-
եղբայրս կը գայ և կը բարկանայ: (Գնում են):

Ասկ. — Խանութ ողջ լինես:

Գիւլ. — Դու էլ ողջ լինես:

Ասկ. — Կարծեմ գայես Իմ եարբ,
Իմ դարդերիս դեղն ու ճարբ:
Աստուած դուն օգնական եղիր,
Միայն այս է ինձ յարմար:

Ա՛խ Տէր! Աստուած մէկ էլ տեսնէի նրան, որքան բաւ-
էր, ես ամբողջ քաղաքը շրջեցի, բայց սրանից գեղե-
ցիկը չի տեսայ: Ասկեար, արի ես բախտ ասա ու
սրան առ: Թէեւ Սուլթան բէկ գիտէ, որ ես հարուստ
վաճառական եմ, եթէ աղջիկն ուզեմ կը տայ իսկ եթէ
իմանակ որ ես հասարակ արշին մալլի եմ չի տար: Բայց
եթէ աղջիկը խելացի աղջիկ է, կը գայ: Երանի աղջիկը
մէկ անգամ էլ դուրս գար, տեսնէի ու խօսեցնէի:
Կաց տեսնեմ (Դունից նայում է) Կարծես եկող կայ,
թագնուեմ տեսնեմ ո՞վ է: (Թագնում է, ներս է մտնում
Գիւլզոհրա):

Գիւլ. — Ա՛հ Աստուած իմ, որքան գեղեցիկ էր
այս երիտասարդը: Ճիշտ էին ասում, որ արշին մալլին
շատ գեղեցիկ է: Աստուած վկայ, եթէ հայրս համա-
ձայնուի, ես նրա հետ կ'ամուսնանամ, ինչքան էլ լինի ես
նրա երեսը տեսած եմ, գիտեմ որ կաղ չէ, ճաղատ
չէ, ծեր չէ, գէմքն էլ հաւանեցի, եթէ լաւ հագցնես մի
բէկի տղի պէս կը գեղեցկանայ նա, ինձ ասաց թէ
ձեռքդ պարաքեաթով է, և նա ինձ ինչպէ՞ս էր նա-
յում: Ա՛խ, ինչեր եմ խօսում, գուցէ նա կին և երա-
խաներ ունի:

Ասկ. — (Երեւնալով) Ներողութիւն՝ խանում:

Գիւլ. — (Ցնցուելով) Ա՛հ, ինչպէս վախեցայ:

Ասկ. — Մի վախնաք խանում, այդ ես եմ...
Կարծեմ արշինս այստեղ եմ մոռացել:

Քիւլ. — Եթէ մոռացել էք այստեղ կը լինի:

Ասկ. — Վնաս չունի, տանը ուրիշ արշին էլ ունեմ... խանութ երանի Սուլթան բէկը քեզ նման տասներկու աղջիկ ունենար:

Քիւլ. — Ինչո՞ւ:

Ասկ. — Ահա թէ ինչո՞ւ, մէկը բէկին կը տար, մէկը էյխին, մէկը մօլլին, մէկը վաճառականին, վերջինը մնացածն էլ ինձ կը տար:

Քիւլ. — Ինչո՞ւ չէ, շատ լաւ կը լինէր...

Ասկ. — Բայց ոչ, չի տար, ի հարկէ չի տար, նա բէկ, ես հասարակ արշին մալչի:

Քիւլ. — Դու ի՞նչով ես պարապում:

Ասկ. — Ես հասարակ արշին մալչի եմ և փառք Աստուծոյ կարողանում եմ հաց ճարել ինձ և խալայիս համար:

Քիւլ. — Բայց միթէ դու ամուսնացած չե՞ս:

Ասկ. — Ախր ինչպէ՞ս ամուսնանամ, չտեսած սաղջկան չեմ կարող առնել, իսկ իմ տեսածներէց է այնպիսի մէկը եմ հաւանել, որ նրան ինձ չեն տայ:

Քիւլ. — Աղջիկը ինքը քեզի չի՞ ուզում:

Ասկ. — Չեմ կարծում որ ուզէ, որովհետեւ նա բէկի աղջիկ է:

Քիւլ. — Դու նախ աղջկան հարցրու՞ յետոյ այդպէս խօսիր: Ի՞նչից գիտես որ չի ուզի:

Ասկ. — Սեւ սեւ աչեր գեղեցիկ,
Ինձ մի աներ խելագար:

Տանջում եմ գիշեր ցորեկ

Քո սիրովդ անդադար:

Ի՞նչու համար մտածել,

Ի գուր տեղ դարդ փաշել:

Արի մենք ամուսնանանք

Եւ ինչո՞ւ այսպէս տանջուեմք:

Քիւլ. — (Մեկուսի) Աստուած վկայ, ինձ էլ նոյն

բանը պատահեց: (Նրան) Բայց հայրս ինձ քեզ չի
տայ...

Ասկ. — Գիտեմ որ չի տայ, դու ինքդ ել չես
կամենայ:

Գիւլ. — Ո՞րտեղից գիտես որ չեմ կամենայ:

Ասկ. — Դու ո՞վ... Ես ո՞վ...

Ասկ. — Սովորելով փորձիցի
Ամենից ես ծաղրւեցի
Ցաւ ու սանջանք շատ տաւայ:
Բայց վերջապէս քեզ գտայ
Այնպէս սիրեցի, արժով սիրեցի
Որ չեմ կարող ասել քեզ
Եւ չեմ ապրի առանց քեզ,
Արեւն մալ ալան:

Գիւլ. — Ոչ ոքին չեի տեսնում
Դարդերս չեի պատմում
Ի՞նչ է սեր չգիտի
Քեզ տեսնելով սիրեցի
Այնպէս սիրեցի, արժով սիրեցի
Որ չեմ կարող ասել քեզ
Եւ չեմ ապրի առանց քեզ,
Արեւն մալ ալան:

Միասին. — Ա՛խ մեր բախտը մեզօ գնեց
Ես ինձ բռնաւ կարծեցի
Բայց ինձ կեանքս ողջունեց
Քեզ տեսնելով սիրեցի,
Այնպէս սիրեցի, արժով սիրեցի
Որ չեմ կարող ասել քեզ
Ես չեմ ապրի առանց քեզ,
Արեւն մալ ալան:

Ասկ. — Բայց չէ որ խառնում քեզ համար զոյգ չեմ:

Գիւլ. — Զգիտեմ, բայց ես քեզ սիրեցի:

Ասկ. — Խառնում...

Գիւլ. — Ինձ խանութ մի տար, իմ անունս
Գիւլզօհրա է:

Ասկ. — Գիւլզօհրա, ուրեմն ի՞նչպէս անենք որ
քեզ ինձ տայ:

Գիւլ. — Ինձ հօրիցս խնդրիր, տուեց լաւ, եթէ
չտուեց այն ժամանակ իմ կամքովս քեզ հետ կ'ամուս-
նանամ:

Ասկ. — Հիմա դուն տուն գնա, թէ, չէ մեզ միա-
սէն կր տեսնի: Մնաս բարով:

Գիւլ. — Գնաս բարով:

Ասկ. — Տե՛ս, խօսքդ ետ չառնես:

Գիւլ. — Ո՛չ, ես խօսքիս տէրն եմ:

Ասկ. — (Մենակ) Աղջիկը ինձ հաւանել է, բայց
ափսոս որ չի գիտէ թէ ես մի հարուստ վաճառական
եմ: Ինքս էլ գիտմամբ չի յայտնեցի, որպէս զի աղջկան
փորձեմ, հիմա գնամ մի պատրուակով խալայիս էլ
այստեղ ուղարկեմ, թող տեսնէ թէ ես ինչպէս աղջիկ
եմ ընտրել: (Գնում է):

Գիւլ. — (Մնում է) Այս ի՛նչ արեցի, մի օտար
տղի այնպիսի բաներ ասացի, որ մի աղջկայ համար
անվայել է . . . Չգիտեմ ո՞րտեղից եկաւ ինքը լաւ,
խօսքերը քաղցր . . . Երբեք մտքիցս չի հեռանում:
(Երգ)

Ո՛րտեղից պատահեց Ասուած իմ

Արեին մալ ալան

Սիրսս կրակով լցրեց իմ

Այրւում եմ:

Ինքը լաւ, խօսքերը քաղցր

Արեին մալ ալան

Սիրեցի ամենից բարձր

Տանջւում եմ:

Ա. Թ. — (Միասին երգ)

Ինչ վաս ես տամադրուած,
Գիւլգօհրա մեզ ասա,
Ի՞նչպէս խելագարուած,
Գիւլգօհրա մեզ ասա,
Սիրտդ ինչպէս է այրած:
Գիւլգօհրա մեզ ասա
Մեզ ասա Գիւլգօհրա:

Օրիորդին այդ չի սագի,
Տխրելն ու մտածել,
Այդ ինչ է քեզ պատահել
Գիւլգօհրա շուտ ասա,
Մեզ ասա Գիւլգօհրա:

(Կամաց կամաց հեռանում են)

(Ներս են մտնում Ասկեար եւ խալա)

Ասկ. — Տես խալա, աղջիկը հէնց այս տանն է
բնակւում, այս կտորը կը տանես և կ'ասես որ արշին
մալչին ուղարկեց, եթէ ո՛վ լինելդ հարցնող լինի,
կ'ասես արշին մալչու խալան եմ, հասկացա՞ր:

Խալ. — Հասկացայ, խալան քեզ մատաղ, գնում
եմ: (Ներս մտնում է)

Ասկ. — Հետզհետէ աղջկան աւելի ու աւելի եմ
սիրահարւում: Հէնց այսօր Սիւլէյմանին պէտք է տես-
նեմ և ուղարկեմ որ գնայ միջնորդութիւն անէ: Այս-
պէս ուրեմն ուղածս դտայ: Այս տունը, այս բակը, այս
պարտէզը բոլորը կարծես երեսիս ժպտում են: Այժմ
այլեւս աւելորդ է այստեղ մնալը, տուն գնա խալայիս
գալուն սպասեմ, տեսնեմ ի՞նչ լուր է բերելու: (Գնում է)

Սլթ. բեկ. — (Ներս է մտնում) Հէնց ամէնքն էլ
իմ ասածն են կրկնում, թէ կին առ, կը լաւանաս:
Հէնց ի՞նչպէս առնեմ: Ո՛րտեղից մի այդպիսի կին գտ-
նեմ: Արի, ա՛յ կին, եկ, եկ որտեղ ես: (Այս միջոցիս
խալան է դուրս գալիս եւ ուզում է գնալ: Սուլթան
բեկ չափազանց զարմացած մեկուսի) Այս ի՞նչ է, ար-
դեօք աչքի՞ս է երեւում: Ո՛չ, սա կին է և ինքն էլ

նոր մեր տնից դուրս եկաւ: Կարծես Աստուած իմ
բաժինը ինձ հասցրեց: (Նրա կողմը դառնալով) է՛յ,
ո՞վ ես, ի՞նչ գործ ունես մեր տունը:

Խալ. — Արշին մալ էի բերել, աղջկ'անց ցոյց տա-
լու համար:

Սլթ. բեկ. — (Մեկուսի) Կին լինելը կին է, միայն
վատ չէր լինի, եթէ երեսը կարողանայի տեսնել:
(Նրան) Շատ լաւ, գուցէ դու տղամարդ ես չաղբայով
փաթթուած:

Խալ. — Ինչե՞ր էքա սում, բէկ:

Սլթ. բեկ. — Եթէ այդպէս չէ, դէ՛ երեսդ բաց արա
տեսնեմ:

Խալ. — (Չադրան վերցնելով) Հիմա հաւատացի՞ր
որ կին եմ:

Սլթ. բեկ. — (Մեկուսի) Այո՛, կին է և ինքն էլ
ընձ, շատ լաւ տեսակից է: (Նրան) Բայց դու ինձ ասա
տեսնեմ, թէ դուն ո՞վ ես և ո՞ւմ կինն ես:

Խալ. — Ես Բազաղ-Քարբալա Նասիրի կինն եմ,
գուցէ կը ճանաչես:

Սլթ. բեկ. — Չէ, չեմ ճանաչում, ես բազաղ մա-
ղազների հետ գործ չունեմ, լաւ, ուրեմն ամուսինդ
բազաղութիւն է անում, իսկ ինքդ էլ արշինով մալ
ես ծախում:

Խալ. — Այո՛ մարդս բազաղ էր:

Սլթ. բեկ. — Է՛ր . . . Իսկ հիմա՞ ինչ է անում:

Խալ. — Հիմա Աստուած գիտէի՛նչ է անում, հան-
գուցեալը 12 տարի է որ մեռել է:

Սլթ. բեկ. — Մեռե՞լ է, այդ ի՞նչ լաւ բան է եղել,
և դու էլ այրի ես մնացել:

Խալ. — Այո՛, այրի եմ:

Սլթ. բեկ. — Այդպէս ասա էլի: Չէ՞ որ ես էլ այրի
եմ: Ուրեմն ասում ես 12 տարի է մարդդ մեռել է և
դու այրի ես մնացել, լաւ հիմա ի՞նչպէս անենք:

Խալ. — Ի՞նչը ինչպէս անենք:

Սլք. բեկ. — Ես այն եմ ասում, որ իմ կինս էլ հինգ տարի է որ վախճանուած է: (Մեկուսի) Լաւ ձեռքս է ընկել, պէտք չէ սրան բաց թողնել: (Խալան ուզում է գնալ) Մի կաց, է՛ր ո՞ւր ես այդպէս շտապում:

Խալ. — Շտապում եմ, գործ ունեմ:

Սլք. բեկ. — Սրաւից լաւ գործ ի՞նչ կը լինի: Եկ դարդերնիս իրարու պատմենք... Ուրեմն դու ասացիր որ այրի եմ:

Խալ. — Այո՛, ասացի որ ամուսինս 12 տարի է մեռել է:

Սլք. բեկ. — Բանը նրանումն է որ ես ալ եմ այրի:

Խալ. — Ի՞նչ արած, դա Աստուծոյ կամքն է, մեռնակ դու չես:

Սլք. բեկ. — Այդ գիտեմ որ այդպէս է, բայց արի երկուքս էլ մի բան անենք:

Խալ. — Ինչ բան:

Սլք. բեկ. — Մի այնպիսի բան, որ ոչ դու այրի մնաս և ոչ էլ ես:

Խալ. — Այդ ի՞նչպէս անենք:

Սլք. բեկ. — Էլ ի՞նչպէս պիտի լինի, մի մօլլա, մի գլուխ շաքար և երեք մանէթ փող, գործը կը վերջանայ:

Խալ. — Չեմ հասկանում թէ ի՞նչ ես ասում:

Սլք. բեկ. — Չե՞ս հասկանում, աս ի՞նչ տիլիբիլմազ է եղել, բա, որ այդպէս է ինձ լսիր, այ դիլիբիլմազ:

Սլք. բեկ. — (Երգում է)

Մեկ ձի առայ աշխարհ ընկայ,

Մառայս դիլիբիլմազ:

Վերջը եկայ քեզի գայ,

Մառայս դիլիբիլմազ:

Մօտցիր խնդրեմ, աչերդ տեսնեմ,

Եկ առնեմ դիլիբիլմազ:

(Կրկնել)

Տուն կը շինեմ քեզի համար,
Եկ առնեմ դիլիբիլմագ,
Մեջը գմբուխս, ոսկի մարմար,
Մարալս դիլիբիլմագ
Մօտեցիր խնդրեմ, աչերդ տեսնեմ
Եկ առնեմ դիլիբիլմագ:
(կրկնել)

Ես այրի, դու այրի, դու եկ,
Ինձ արի դիլիբիլմագ,
Ի՞նչ ասես դու ինձ յօժար ես,
Մարալս դիլիբիլմագ,
Մօտեցիր խնդրեմ, աչերդ տեսնեմ
Եկ առնեմ դիլիբիլմագ:
(կրկնել)

(Պար)

Ասկ — (Ներս մտնում է պարի ժամանակ) Այս
ի՞նչ զարմանալի բան է: (Առաջ գալով) Բէկ, այ բէկ,
սպասիր խօսքն ասեմ, այդ լաւ բան չես անում, որ
ուրիշ կնոջ սիրահարական եեզեր ես երգում:

Ալթ. բէկ. — Այ ասա, դու ո՞վ ես:

Ասկ. — Ի՞նչպէս թէ ով եմ, չէ՞ որ սա իմ խալան է:

Ալթ. բէկ. — Խալա՞դ է, ըսել է արշին մալչին
դո՞ւ ես:

Ասկ. — Այո՛, ես եմ:

Ալթ. բէկ. — Բայց գիտե՞ս, դու շատ անխիղճ ես
եղել:

Ասկ. — Ինչո՞ւ բէկ, ի՞նչ է պատահել:

Ալթ. բէկ. — Ի՞նչ պիտի լինի, միթէ կարելի՞ է
ասանկ խալային 12 տարի այրի պահել:

Ասկ. — Ի՞նչ արած բէկ, յարմար ամուսին չեմ
գտնում:

Ալթ. բէկ. — Յարմար ամուսին, հա բա ես մարդ
չեմ, խփի՛ր ասիս, ազգական լինենք:

Ասկ. — (ծիծաղելով) Դու հանաք ես անում բէկ:

Ուրբ. բեկ. — Տօ, ի՞նչ հանաք անելու ժամանակ է, խփիր ափիս:

Ասկ. — Լաւ բէկ, գիցուք թէ ես քեզ խալայիս տուի: Իսկ դրանից ի՞նչ օգուտ:

Սլք. բեկ. — Խալային օգուտը այն կը լինի, որ ինձ պէս բէկին կին կը լինի, իմ օգուտս այն կը լինի, որ գիշերները քնելու ժամանակ մէջքս չի մսի, իսկ քո օգուտը այն կը լինի, որ ինձ պէս բէկի հետ բարեկամ կը լինես: Սրանից աւել ի՞նչ ես ուզում:

Ասկ. — Միայն ա՞յդքան բէկ, ոչ ես համաձայն չեմ, արի գնանք խալա:

Սլք. բեկ. — Սպասիր, սպասիր այ մօրդ, բա դու ի՞նչ էիր ուզում:

Ասկ. — Իմ ուղածը բէկ, արի երկու կողմից ազգական լինենք:

Սլք. բեկ. — Ի՞նչպէս թէ երկու կողմից:

Ասկ. — Ահա այսպէս, ես քեզ իմ խալայիս կը տամ, իսկ դու քո աղջիկը ինձ:

Սլք. բեկ. — (Բարկացած) Յիմարի տղայ, յիմար, էդ ի՞նչ ես դուրս տալիս յիմար - յիմար: Եր, Սուրթան բէկս, աղջիս տամ մի հասարակ արշին մալչու: Գնա՛, կորիր այս տեղից դու էլ քու խալան էլ, յիմար գլուխ, քեզ այնպիսի ապտակ կը տամ, որ ատամներդ բերանդ կը թտփւեն:

Ասկ. — Արի գնանք խալա. (Գնալով մեկուսի) արշին մալչու չտուիր, վաճառական Ասկեարին կը տաս:

Սլք. բեկ. — Մէկ էս յիմարին մտիկ արէք, դեռ չի էլ ամաչում, իր այրի խալայի փոխարէն իմ օրիորդ աղջիկն է ուզում. կարծես իմ աղջիկը բազարիցն եմ գնել: Ո՛չ, ոչ, ես բախտ չունեմ: Կինը երկինքէն ընկածի նման ձեռքս էր ընկել, բայց էդ, էդ, էդ դու անիծուած տղայ, մուրթատի տղայ, մուրթատը գործս փճացրեց: Գործը գլուխ բերելու համար մնացել էր երեք մանէթ փող, մի մոլլա և մի գլուխ շաքար, ա՛խ, ա՛խ:

Սլթ: բեկ. — (Երգում է)

Արեին մալշի տունդ ֆանդի,
Հաս խալային ձեռքն խլեց,
Սուլթան բեկի խօսքը կոտրեց:
Չորանաս, ֆռանաս, արեին մալշի,

Այս արեին մալշի:
Իմ հաս եարս ձեռքս գնաց
Չոր գլուխս անտէր մնաց,
Այս իմ մեջքս մրսած մնաց,
գլուխդ կպշի:

(Պար)

(Վարագոյր)

Ք. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՆ

(Տեսարանը ներկայացնում է Սուլթան բեկի տունը, հարուստ կահկարասիքով դասաւորուած մի սենեակ:)

Քիւլ. — (Երգում է)

Սիրուն թռչնիկ թռիւր գնա,
Սիրած եարիս բարեւ արա:
Ասա որ նա իսուր նստած,
Քիւրեր ցորեկ արտասուալից
Քեզ է սպասում:

Արեին մալշի ի՞նչ արեցիր
Սրտումս խոր վերք թողիր
Այս սրտումս կրակ վառեցիր
Հոգիս այրեցիր
Սիրսս վառեցիր
Մենակ թողուցիր:

Աս. — (Ներս է մտնում) Ի՞նչ է պատահել քեզ
Քիւլզօհրա, իսէր Աստուծոյ ասա, այս քանի օրէ ինձ
չատ փոխուած ես երեւում:

Քիւլ. — Աստուած վկայ, ես ինքս էլ չգիտեմ,
գուցէ հիւանդ եմ:

Աս. — Բայց չէ՞ որ մի տեղը պիտի ցաւի, փառք
Աստուծոյ քո ամէն տեղդ ալ լաւ է:

Գիւլ. — Ի զուր ես հարցուփորձ անում, ի սէր
Աստուծոյ, հանգիստ թող ինձ:

Աս. — Ո՛չ Գիւլգօհրա, այս քանի օր է, որ դու
բոլորովին փոխուած ես, հիւանդ չես, ուրեմն այստեղ
մի պատճառ կայ . . . Աղջի, գուցէ դու մէկի վրայ
սիրահարուած ես:

Գիւլ. — Ո՞ւմ վրայ պէտք է սիրահարւեմ . . .

Աս. — Ո՛չ, ո՛չ, կարմրեցիր, անպատճառ մէկի
վրայ սիրահարւել ես: (Մտածում է) Մեզ մօտ բացի
արշին մալչուց ուրիշ ոչ ոքի չի եկել: Երեւի անցեալ
օրուայ կեատայի վրայ սիրահարւել ես:

Գիւլ. — Ինչո՞ւ ես դու նրան կեատայ անւանում:

Աս. — Ի հարկէ կեատայ է, մի հասարակ արշին
և վերջապէս քեզ ամօթ է Գիւլգօհրա, ինքդ բէկի
աղջիկ և սիրահարւես մի արշին մալչու վրայ: Աստ-
ուած վկայ, արեւի պէս էլ փայլի, չէի սիրի: Նա ո՛վ,
ես ո՛վ:

Գիւլ. — Աստուած վկայ ինքս էլ չգիտեմ թէ ինձ
ի՞նչ է պատահել: (Լալով երեսը ծածկում է):

Աս. — (Խրատելով) Դու հասած աղջիկ ես, այդ
մտքերդ գլխիցդ հանիր: Աստուած մի արասցէ, եթէ
հայրդ իմանայ կտոր կտոր կ'անէ քեզ:

Գիւլ. — Թող հայրս իմանայ, ինձ մի անգամից
սպաննէ, որ հոգիս ազատէ:

Աս. — Յիմարսւթիւններ, յիմարսւթիւններ, վեր
կայ, գնանք միւս սենեակը, տես քեզ ինչեր եմ ասե-
լու: (Միասին գնում են):

Սլք. բէկ. — (Ներս է մտնում) Անգգամ արշի մալ-
չի . . . խալան լաւ էր ձեռքս ընկել, բայց չեղաւ:
Հէնց ճիշտ ուզած կինս նա էր, տարիքով, այրի, որ
մի հատ մոլլայով և մի գլուխ շաքարով ամէն բան կը

պրծնէր: Բայց արի տես որ բախտ չունեմ. անզգամ լակոտը այրի խալայի փոխարէն իմ գեղեցիկ աղջիկս էր ուզում, կարծես աղջիկանիցս ձեռք եմ քաշել, որ բաղարի լակոտին տայի: Ես մի այնպիսի բէկ եմ, որ բոլոր ծանօթներս անունս գիտեն և յանկարծ լակոտի մէկը ուզում է ինձ փեսայ դառնալ: Բայց խալային կ'առնէի հա', և եթէմի նկատողութիւնն անող լինէր, կ'ասէի մի խեղճ որբեւայրի կին էր, մեղքցայ առայ, մանաւանդ մատաղը իր ոտքով է եկել: Սատանի ճուտը գործը խանգարեց և չթողեց որ վերջացնէինք: Է՛հ . . . Գնամ քիչ մը հանգստանամ, մէջքիս ցաւը նորէն բռնեց: (Մտնում է, դուրս եմ գալիս Թեւի եւ Ասեա)

Թեւ. — Օ՜ֆ, աղաս էլի գնաց ձգւելու: Էդ մարդը ուղղակի զահլէս տարել է: Հիմի էլի պիտի կանչի, աղջի Թեւի, արի մէջքս տրորիր:

Ալբ. բեկ. — (դրսից) Աղջի Թեւի, արի մէջքս տրորիր . . .

Թեւ. — Հը՛ չասացի, զահրումար, գալիս եմ, գալիս, (դուրս է գնում):

Աս. — (Ներս է մտնում) Այսքան խրատեցի չեղաւ, երեւում է որ աղջիկը չատ է սիրում, այնպէս է լալիս՝ արցունքները կարկուտի նման է թափում, որ մարդու խղճալն է գալիս: Չը գիտեմ ո՛րտեղից պատահեց այն արշին մալչին. լինէր բէկի տղայ կամ վաճառական, այն ատեն ուրիշ բան: (Մտենալով պատահանին) Այդ մեր կողմը եկողը ո՞վ է, ա՛հ, ինչ գեղեցիկ երիտասարդ է: Կարծես բէկի տղայ լինի, եթէ սիրահարւելու էլ լինի, գոնէ այսպիսին սիրէ, արդեօք մեզ մօտ է գալիս, այո՛, ուղղակի, մեզ մօտ է գալիս, թող գայ, չպիտի հեռանամ, եկաւ: (Դուռը բաղխւում է, Ասեան բաց է անում, Սիւլեյան մտնում է, Ասեան աշխատում է երեսը ծածկել):

Սլ. — Սուլթան բէկը տո՞ւնն է :

Աս. — Այո՛, քիչ սպասեցէք այստեղ, իսկոյն գնամ
կանչեմ : (Գնում է)

Սլ. — Բեկի աղջիկը երեւի սա էր
Մեր Ասկեարը շաս է հաւան
Կացել, ձեզ եմ ասում
Շաս է հաւան կացել :

Ով կ'իմանար որ Սուլթան բեկ
Այսպէս նաեւուն աղջիկ ունեցել
Ձեզ եմ ասում

Աղջիկ ունեցել :

Ափսոս, ա՛ ափսոս, ես չեի գիտել
Որ այսպիսի գեղեցիկն է եղել :

Ձեզ եմ ասում

Գեղեցիկն է եղել :

Իսկ ի՞նչ կը լինի փոխանակ Ասկեարի համար ու-
ղելու, հէնց ինձ համար ուղեմ . . . Բայց ոչ, ընկերոջ
նկատմամբ մի այդպիսի վարմունք իմ կողմից, նա-
մարտութիւն կը լինի : Ասկեարը ինձ այնքան վստա-
հացել է, որ իբր պատգամաւոր այստեղ է զրկել, մի-
եւնոյն ժամանակ ինքը աղջկան սիրահարուած է,
նալլաթ շէյթանին, մարդ պէտք է որ բարեկամու-
թեան մէջ շիտակ լինի. ոչինչ ես ինձի համար կը փըն-
տեմ մի ուրիշը :

Սլթ. բեկ — (Ներս է մտնում) Ա՛, Սիւլէյման, որ-
տեղից որտեղ, խէր լինի : Նստիր տեսներնք, ի՞նչ կայ,
ինչ չկայ :

Սլ. — Խէր չեղած ի՞նչ պէտք է լինի, փառք Աս-
տուծոյ ամէն բան կարգին է :

Սլթ. բեկ. — Շատ գեղեցիկ, ասա տեսներնք ուրիշ
ինչ կայ :

Սլ. — Գիտե՞ս ինչ կայ բէկ, այս աշխարհի դոր-
ծերը այնպէս են դասաւորուած, որ մարդս միշտ մար-

դու կարիք է զգում: Տեսնում ես և յետոյ էլ այդ մարդու հետ ազգական ես դառնում: Միայն պէտք է ազգականդ քեզ յարմար լինի: Օրինակի համար վերցնենք հէնց մեր վաճառական Ասկեարին:

Ալք. բեկ. — Ո՞վ է այդ Ասկեարը:

Ալ. — Ճիշտ է, դու նրան ծանօթ չես, բայց նրա հօրը լաւ ես ճանաչում, հանգուցեալին վաճառական Մուրսալի էին ասում, որ լաւ մարդկանցից մէկն էր:

Ալք. բեկ. — Այո, լաւ էի ճանաչում, իսկապէս հանգուցեալը շատ լաւ մարդ էր, ի՞նչ է ասում այդ Ասկեարը:

Ալ. — Ասկեարի ասածը այն է բէկ, որ ուզում է քեզ հետ ազգական դառնալ:

Ալք. բեկ. — Բայց չէ որ Սիւլէյման իմ աղջիկս դեռ երեխայ է:

Ալ. — Չեմ կարծում որ բէկ երեխայ լինի, միեւնոյն ժամանակ լաւ խացիր որ Ասկեար ուրիշ մարդ է և ես կը կարծեմ որ քեզ համար մի այնպիսի մարդու ազգականութիւնը շատ օգտակար կը լինի:

Ալք. բեկ. — Ես իսկապէս ասած, Սիւլէյման, վաճառական դասը աւելի եմ գերադասում քան թէ ինժինէր - մինժինէր, դօխտուր - մօխտուր, ատմաքաթ - մատվաքաթ, նուշիդէլ - մուշիդէլների հետ ես գործ չեմ կարող ունենալ և չեմ էլ սիրում, միայն մի բան կայ, որ Ասկեարին ես չեմ տեսել, թէեւ գիտեմ որ հայրը լաւ մարդ էր և մեծ էլ կարողութեան տէր էր. բայց յաճախ պատահում է, որ լաւ մարդիկ վատ որդիք են ունենում:

Ալ. — Ո՛չ, բէկ, Ասկեարը խելացի և լաւ տղայ է, և ես խնդրում եմ, որ ինձ վստահանաս ու խօսքերիդ հաւատաս և եթէ իսկապէս Ասկեարը վատ մարդ լինէր միթէ քու աղջիկը կը խնդրէի՞ նրա համար:

Ալք. բեկ. — Եթէ այդպէս է համաձայն եմ, Աստուած շնորհաւոր անէ:

Արեփն մալ ալան

Սլ. — (Ձեռք բռնելով) Աստուած երկուսին էլ
բախտաւորեցնէ, որդեկերանց տէր դառնան:

Սլթ. բեկ. — (Վեր կենալով) Հիմի համմեցէք միւս
սենեակը, թէյ խմենք և թէ խօսակցութիւն շարու-
նակենք: (Գնում են):

Աս. — (Ներսէ մտնում) Աստուած վկայ կեանքու-
մս այսպիսի գեղեցիկ տղայ չէի տեսել, այս դրան ճեղ-
քից մէկ անգամ էլ նայեմ . . . Ես էլ տղին եմ սիրե-
լու, Գիւլզօհրա լակոտի մէկին սիրահարւելուց յետոյ,
ես ինչո՞ւ բէկի տղի նման մի երիտասարդի չի սիրա-
հարւեմ:

Այն ո՞վ եր եարաբ
Սիրսս ինչո՞ւ այսպէս իսրեց
Աղաչում եմ քեզ քեր իմ,
Ա՛խ, ա՛խ, ա՛խ, այրւում եմ:

(Պարելով հեռանում է)

Թեկ. — (Ներսէ մտնելով) Լաւ է որ հիւր եկաւ,
ինձ աղայիս ձեռքից ազատեց, թէ չէ նորից կը սկսէր,
«այստեղ տրորիր, այստեղս շփիր»: Օ՛Ֆ, բոլորովին
զահրաս տարաւ էլի: Եթէ մէկը լինէր, առնէր ինձ և
աղայիս ձեռից ազատէր:

Եկ իմ սիրած քեզ եմ սպասում
Գիշեր ցորեկ մտածում եմ
Աղի արտասուքներ թափում
Այրւում եմ, բայց քեզ չեմ տեսնում:

Ի՞նչ կր լինէր յանկարծ գայիր
(Ներսէ մտնում Վէլին)

Էլւած արթս նար բերեիր
Ձեռքիցս բռնած տուն տանեիր
Սիրուն Թեկի ինձ ասէիր:

Ես էլ կրճիդ փաթաթէի
Ծիծաղէի, արտասուէի
Քո Թեկիին ես քեզ ասէի
Մառմառ կրճիդ ես փառէի:

- Վեյ. — Սուլթան բէկի տունը սա՞ եա :
- Թեյ. — Այո, աս է, ի՞նչ ես ուզում :
- Վեյ. — Ձեր տնում զոնախ կա՞յ :
- Թեյ. — Այո, կայ, ի՞նչ է :
- Վեյ. — Հաւ բա խի՞ ես շարանում :
- Թեյ. — Բայց դու ո՞վ ես :
- Վեյ. — Ես էն տան քիլիմջին եմ, (Մեկուսի) Բայց
հիանալի աղջիկ է, երեւի էս տան աղախինն է :
- Թեյ. — Քիլիմջին ի՞նչ բան է :
- Վեյ. — Քիլիմջի . . . Բա դու ասա ինձ սիրե-
ցի՞ր, դու ո՞վ ես :
- Թեյ. — Ես տանն աղախինն եմ :
- Վեյ. — Ես էլ էն տան ծառան եմ :
- Թեյ. — Ո՞ր տան :
- Վեյ. — Հէնց էն տան :
- Թեյ. — Վա՛յ, կարծես այս տղան գժւել է :
- Վեյ. — Ինչի՞ գիժ պիտի լինեմ մարալ :
- Թեյ. — Ես մարալ չեմ :
- Վեյ. — Դու ինձ համար մարալ ես, մարա՛լ :
- Թեյ. — Դէ՛, ասա տեսնեմ ի՞նչ ես ուզում :
- Վեյ. — Քեզ եմ ուզում մարալ ջան, քե՛զ : Հաս-
կացա՞ր :

Հըլե ինձ համար մարալ ես,
Ես քու աչերիդ մասադ
Ի՞նչ կը լինի ինձ եար ըլլես
Ես քո ծամերիդ մասադ :

- Թեյ. — Դու ինձ համար մարալ չես,
Ի՞նչ ես ուզում ինձանից,
Լսւն այն է որ հեռանաս
Ուր որ է կուգայ աղես :
- (Պար)

- Վեյ. — Աչքիս լոյսը, գնա էն հիւրին ասա, մի
գուրս գայ, էն մի երկու ջուղաք խօսք ասեմ էնա ըլի

գնա (Թեկի դուրս ե գնում) : Գնա մարալս , գնա ջէյ-
րանս , գնա : Հիանալի աղջիկ է , թող աղաս բէկի
աղջիկ առնի , ես էլ սրան եմ առնելու , թող երկուքիս
հարսանիքը մի օրում լինի : (Ներս եմ մտնում Սուլթան
բէկ եւ Սիւլեյման) :

Սլ. — Ա՛ , դո՞ւ ես վէլի , իմացայ թէ ինչո՞ւ ես
եկել , Բէկ առայժմ ցտեսութիւն :

Սլթ. բէկ. — Ցտեսութիւն , գնաս բարեւ : Աղջի
Թէլլի , Գիւլզօհրային եւ Ասեալին ասա թող այստեղ
գան : Աղջկանս էլ ասեմ , տեսնեմ ի՞նչ է ասելու : (Ներս
ե մտնում) Աղջիկս , ինչո՞ւ այդպէս տխուր ես , ի՞նչ է
պատահել , հիւանդ խօս չե՛ս :

Գիւլ. — Ո՛չ հայրիկ , լաւ եմ :

Սլթ. բէկ. — Շատ լաւ , աղջի՛կս , գիտե՞ս ինչ կայ :

Գիւլ. — Ո՛չ հայրիկ :

Սլթ. բէկ. — Եթէ չես գիտեր , ուրեմն գիտցիր որ
Քեզ ուզում եմ ամուսնացնել :

Աս. — (Մեկուսի) Ափսոս , տղան ձեռքիցս գնաց :

Գիւլ. — Հայրիկ , ի՞նչ իմ ամուսնանալու ժամա-
նակն է :

Սլթ. բէկ. — Շատ լաւ ժամանակդ է , երեխայ խօ
չէս , ամէն բան գիտես , ամէն բան հասկանում ես :
Քեզ մի այնպիսի վաճառականի եմ տալիս , որ թէ
հարուստ եւ մեծ կարողութեան տէրէ :

Գիւլ. — Հայրիկ , չբարկանաս , ես չեմ ուզում
ամուսնանալ . . .

Սլթ. բէկ. — Տես , մի յիմարանար , ես միջնորդին
խօսք տուի գնաց :

Աս. — Փառք Աստուծոյ , եկող տղան միջնորդ է
եղել :

Գիւլ. — Ո՛չ , հայրիկ , ես չեմ ուզում ամուսնանալ :

Սլթ. բէկ. — Լա՛ւ , լաւ , նազ մի անի , գիտեմ որ
չ տով ուրախ ես :

Գիւլ. — Ոչ հայրիկ, ճշմարիտն եմ ասում, որ ես
չեմ կամենում ամուսնանալ: Ուզում ես ինձ խփիր,
սպանիր, միայն մի ամուսնացնիր:

Սլթ. բեկ. — (Ձայրանալով) Դու ճշմարիտ ես
ասում: Այդ ի՞նչ յիմար խօսք է: Ի՞նչպէս թէ ամուս-
նանալ չես ուզում, տո՛ւնը պիտի մնաս, չէ՛ հա պարապ
մարդ նայող չեմ:

Գիւլ. — (Լալով) Ես մարդու գնալ չեմ ուզում:

Սլթ. բեկ. — Ինձ նայիր, մի գժւի, դու խօսելու
ի՞նչ իրաւունք ունես, երբ հայրդ քեզ ամուսնացնէ
դու պարտաւոր ես հնազանդւել:

Աս. — Ի հարկէ, որ այնպէս է:

Գիւլ. — Ես չեմ ուզում ամուսնանալ:

Սլթ. բեկ. — Այդ քո գործը չէ, ի՞նչպէս կարող ես
չամուսնանալ, ամուսնացիր. իսկ եթէ չատ էլ դէս ու
դէն անես, ականջիցդ կը բռնեմ ու պատին կը գամեմ:
(Գիւլգօհր լալիս է իսկ Սուլթան բեկ բարկացած ման
գալիս յետոյ մեղմացած): Աղջիկս չլինի՞ դու կարծում
ես քեզ վատ մարդու եմ տալիս, չէ, ես քեզ այնպիսի
մարդու եմ տալիս որ կարծես թագաւորի զաւակ լինի:

Գիւլ. — Հայրիկ, Աստուած վկայ, ես չեմ ուզում
ամուսնանալ: Թող ինձ, որ տանը մնամ:

Սլթ. բեկ. — Աղջիկս, մի հակառակիր հօրդ խօս-
քերին, հնազանդիր, ապա թէ ոչ Աստուած քեզ կը
պատժէ: Այս ալ իմացիր որ իմ խօսքս խօսք է, ես այն
մարդուն խօսք եմ տուել, այսօր վաղը նշանդ կը տան,
քեաբինը կը կտրեն: Հարսանիքը կը լինի, մարդուկը
գնաս, ամուսինդ էլ հարուստ, ինքը լաւ մարդ, տան
ու երախաների տէր կը լինես, ես էլ սա ծեր օրերիս
քիչ մը կը հանգստանամ . . . Քեզ ինչ որ ասում եմ,
դու իմ խօսքերին լսիր:

Գիւլ. — Հայր, եթէ ուզում ես որ ամուսնանամ,
այն ժամանակ թող որ ես իմ ուզածին առնեմ:

Սլթ. բեկ. — Աղջիկս, ո՞վ է քու ուզածդ, ասա տեսնենք:

Քիւլ. — Ինձ գցեց այս դարդերի մէջ

Արեւին մալ ալան
Հալ չը մնաց իմ սրտիս մէջ
Այրւում եմ:

Զօր ու գիշեր մսածում եմ
Արեւին մալ ալան
Եւ կարծես քե երազում եմ
Տանջում եմ:

Քեզ տեսնելուս պէս սիրեցի
Արեւին մալ ալան
Օրեցօր խելագարւեցի
Մաշւում եմ:

Սլթ. բեկ. — Աղջիկս, արշին մալ ո՞վ է...

(Մեկուսի) Զլինի թէ մօրաքրոջ հետ եկող տղան է:

Քիւլ. — Եթէ ես ամուսնանալու լինեմ, միայն նրան կը գնամ:

Սլթ. բեկ. — Այդ ի՞նչեր ես դուրս տալիս, յիմար աղջիկ, մի բազարի լակոտի հետ պիտի ամուսնանաս, խելագարւե՞լ ես, Աստուած վկայ այնպէս կը հասցնեմ որ ատամներդ բերանդ կը թափւեն: Սուլթան բէկի աղջիկը մի լակոտի վրայ սիրահարուի՛, բա՛հ, բա՛հ, բա՛հ: Հիմա իմացայ թէ ինչու չես ուզում ամուսնանալ: Բայց լաւ իմացիր, եթէ այս յիմարութիւնը երկար շարունակուի, երգւում եմ հօրս գերեզմանով, քեզ մի այնպիսի հարսանիք կը սարքեմ, որ հօրդ հարսանիքը մտաբերես: Դու ի՞նչ իրաւունքով ես արշին մալչուն երեսին նայել: Թող, մի թող այդ արշին մալչին իմ աչքիս երեւայ... Լաւ իմացիր որ ինձի Սուլթան բէկ կ'ասեն: Ես անպատուութիւն չեմ կարող տանել, քեզ էլ կ'սպանեմ, նրան էլ կը սպանեմ:

Գիւլ. — Հայրիկ, Աստուած վկայ սպանիր ինձ:

Սլթ. բեկ. — Պիտի սպանեմ: Այս փափախը ինձ հարամ լինի, որ եթէ մի անգամ էլ արշին մալ ալանի անունը բերանդ առնես, քեզ կտոր կտոր կ'անեմ: Այսպիսի անպատուութիւն կը լինի՞ որ իմ աղջիկս սիրահարւի մի լակոտի վրայ: Վեր կաց, շուտ կորիր աչքիս առաջից, կորիր անպատիւ աղջիկ: (Գիւլգօհրա գնում է Ասեաին): Արշին մալ ալան երբ էր եկել այստեղ:

Աս. — Աստուած վկայ չգիտեմ:

Սլթ. բեկ. — Ինչպէս թէ չգիտես, ասում եւ թաղցնում էք ինձանից: Դուք էլ կորէք այստեղից: (Ասեա եւ Թեւի գնում են) Ինչ զարմանալի փորձանք եկաւ գլխիս: Շանը մէկը գալիս է իմ տունը եւ աղջկան սիրտը գրաւում, այսպէս էլ անպատուութիւն կը լինի: Հիմա եմ հասկանում թէ ինչո՞ւ խալային փոխարէն աղջիկս էր ուղում: Թող կորչի գնա, ինչ անենք որ խալան հաստ է, հաստ ու բարակ մէկ գին է: Աղջիկս կատարեալ գժեւել է: Պէտք է շտապել, ամուսնացնել որ գնայ, եթէ ոչ այս գործից փորձանք դուրս կը գայ: Եթէ Սիւլէյմանին տեսնեմ, պիտի ասեմ որ իմաց տայ Ասկեարին, որ գայ աղջկանս փախցնէ, որովհետեւ, ինչպէս երեւում է, աղջիկս յօժար կամքով նրան չի պիտի գնայ, իմ ալ բարկութիւնը կը բռնէ ու կուտամ կը սպանեմ: Աղջի Ասեա, Թեւի այստեղ եկէք: (Մըսնում են) Տեսէք ես բազար եմ գնում, Գիւլգօհրան խելքը թող գլուխը հաւաքի, թէ չէ բոլորիդ էլ կը կոտորեմ: (Գնում է):

Թ. Ա. — Բայց մենք ալ արդէն մէկ-մէկ մեր գլխի ճարը նայել ենք: (Ծիծաղ):

Աս. — Աղջի գնա Գիւլգօհրային այստեղ կանչի: Տեսնում էք այդ աղջկայ յանդգնութիւնը, ուղղակի հօր երեսին ասում է, թէ սիրահարւած է արշին մալչուն: Այս աղջիկը կատարեալ փորձանք դարձաւ մեր

գլխին: (Գիւլզօհրա մտնում է եւ բնկնում թախթի վրայ):

Ա. Թ. — Բաւական է լաց մի լինիր
Ինչ պատճառով, ո՞ւմ համար,
Միթէ հօրից լա՞ւ կը լինի
Արշին մալշին քեզ համար:

Գիւլ. — Ձեռքիս իրաւունքներ չունեմ
Ումնից խնդրեմ օգնութիւն,
Հայրս դէպի ինձ խիղճ չունի
Այս ինչ անասունածութիւն:

Ա. Թ. — Ասիր, խօսիր, ուրախ եղիր,
Քեզ չի սազի տխրութիւն
Ինչպէս մենք ենք այնպէս եղիր
Որ ձեռքս բերե լաւ անուն:
(Վարագոյր)

Դ. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

(Բեմը ներկայացնում է Ասկեարի տունը
Կահաւորուած սենեակ)

Ասկ. — Ի՞նչ փորձանքներ բերի խեղճ Գիւլզօհրայի
գլխին: Խեղճ աղջիկը ինքը այնպէս է հաւատացած,
որ իրան ուրիշին հետ են ամուսնացնում: Բայց զար-
մանալի հաստատամիտ աղջիկ է, յօժար կամքով երբեք
չկամեցաւ ուրիշին հետ ամուսնանալ: Բայց իմ կատա-
րած գործս ալ զարմանալի էր, համուսնացայ, համուս-
նացայ և վերջ ի վերջոյ այսպիսի խաղերով ամուսնա-
ցայ և շատ էլ լաւ արի: Այսպէսով հիմա գոնէ տեսած
ու սիրած աղջկանս հետ կ'ամուսնանամ ու աղջիկն էլ
ինձ կը սիրէ:

Ինքս հարուստ վաճառական լինելով
Դիտմամբ օրջիկ չթի վաճառ ես դառայ
Ու քանի որ փողոցները ման գալով
Վերջ ի վերջոյ ես իմ ուզածս գտայ:

Եկ, եկ աղաւնեակս, եկ
Եկ դու իմ հոգեակս, եկ
Սպասում եմ, շուտ արա
Այրւում եմ, շուտ եկ, եկ, եկ:

Գնամ, տեսնամ, խալաս պատուէրներս կա-
տարե՞լէ թէ ոչ:

(Գնում է, քիչ յետոյ դրսից ձայներ են լսւում, մի
քանի տղերք Գիւլգոհրան ներս են գցում սենեակ ու
դուռը փակելով գնում են. Գիւլգոհրա լալով ընկնում
է բազկաթռուի վրայ).

Գիւլ. — Տէր Աստուած միթէ սա երազ է՞, միթէ
ես պիտի գնամ իմ չսիրածի՞ն, ինձ բռնութեամբ
ամուսնացնում են, ինձ բաժանում են իմ սիրածից և
չգիտեմ, ո՞ւմ են տալիս: Ես չեմ ուզում հարստու-
թիւն, ես իմ սիրածին եմ ուզում: (Նրեար ծածկելով
լալիս է եւ երգում):

Եարաք ի՞նչ մեղք էի գործել
Որ ընկայ այս սանջանփին մեջ
Աղառչւմ եմ քեզ Աստուած իմ
Շուտ ազատիր կամ տուր ինձ վերջ:
Միթէ ես նրան սիրելով
Գործեցի ես մի մեղք
Աղաչում եմ քեզ Աստուած իմ
Շուտ ազատիր կամ տուր ինձ վերջ:

Ես այլեւս չեմ կարող սպասել, աւելի լաւն այն է
որ ինքս ինձ սպանեմ, կամ խեղդւեմ՝ ազատեմ: (Իր
շարփը ոլորում է, որ ինքն իրան խեղդէ, բայց այդ
միջոցին արեւին մալ ալանի ձայնն է լսւում. զարմացած
ականջ է դնում, եւ այդ ձայն նրանք ուրախացնում է):

Ասկ. — (Բեմի ետեւից) Արշին մալ ալան (մտնում է)

Գիւլ. — Զարմացած նայում է) Դո՞ւ ես թէ ուրին է:

Ասկ. — Ես, ես եմ, Գիւլգոհրա, հանգիստ եղիր:

Գիւլ. — Տեսնո՞ւմ ես գլխիս ի՞նչեր բերին, եթէ քիչ էլ ուշանայիր, ինքս ինձ խեղդած պիտի լինէի: Բայց դու ո՞րտեղից եկար այստեղ: Եթէ կարելի է, փախչենք այստեղից:

Ասկ. — (Ծիծաղելով) Իմ տնից ո՞ւր փախչինք:

Գիւլ. — Ի՞նչ ես ասում, այս ո՞ւմ տունն է:

Ասկ. — Այս իմ տունն է, որ յետոյ քո տունը պիտի լինի:

Գիւլ. — Ի՞նչ ես ասում, ես չեմ հասկանում: Ո՞վ էր ինձ փախցնողը:

Ասկ. — Այդ մարդկանց ես էի ուղարկել:

Գիւլ. — Ելի չհասկացայ: Ի սէր Աստուծոյ, ինձ բացատրէ այս կատակը:

Ասկ. — Լսիր, Գիւլգոհրա, քեզ սիրահարուած արշին մալչին ես եմ, այն վաճառականը, որին հայրդ կամենում էր քեզի տալ, դարձեալ ես եմ, ես դիտմամբ արշին մալչի դարձայ որպէս զի աղջկան տեսնեմ եւ առնեմ եւ վերջապէս քեզ գտայ: Հօրիցդ ուզեցի, նա էլ տուեց, բայց հայրդ էլ չէր իմանում, ոչ ես արշին մալչին եմ, որովհետեւ նա չէր տեսած, բայց հօրս կողմանէ լսել ու ճանաչել է:

Գիւլ. — Անխիղճ, դու ինձ չի խղճացի՞ր: Քիչ էր քնում որ հայրս ինձ սպանէր, և յետոյ ես ալ ուզում էի վերջ տալ իմ կեանքին: Եթէ գիտնայի թէ այդպէս ես, քեզ չէի սիրի:

Ասկ. — Դէ հիմի գնանք մէկ-մէկ բոլոր սենեակները ցոյց տամ խաւայիս էլ տեսնենք: (Գնում են):

Սլք. բեկ. — (Մտնելով) Ելի հօր սիրտ է, չկարողացայ համբերել, ասացի գնամ տեսնեմ, չլինի աղջիկս գլխին մի փորձանք բերի, բայց ո՞ւր են, մարդ չի երեւում, (Ափից խփելով) է՛յ, ով կայ այդտեղ:

Ասկ. — (Մտնում է) Բարեւ Սուլթան բէկ, բարի եկաք:

Սլթ. բեկ. — (Ջարմացած) Տղայ, դու Ասկեա՞րն ես:

Ասկ. — Ո՛չ բէկ, ես Հաճի Մուրսալի տղայ Ասկեարն եմ և ինքս էլ վաճառական:

Սլթ. բեկ. — Ասում էի է՛ . . . Միայն աչքիս այնպէս երեւաց, որ մօտս կանգնողը այն լակոտն էր:

Ասկ. — Ո՞ր լակոտը, բէկ:

Սլթ. բեկ. — Ոչինչ, մի արշին մալչի կար:

Ասկ. — Հա՛, իմացայ, չլինի թէ այն արշին մալչին՝ որից ուզեցիր դու նրա խալան, իսկ նա խալայի փոխարէն քո աղջկանը, իսկ դու նրան դուրս վռնտեցիր, այնպէս չէ՞:

Սլթ. բեկ. — Ասենք թէ այդպէս է, բայց դու ո՞ր տեղից գիտես:

Ասկ. — Ի՞նչպէս չգիտենամ, քանի որ ես ինքս էի:

Սլթ. բեկ. — Ի՞նչ ես խօսում:

Ասկ. — Այո՛, այո, ես այնպէս արեցի, որ այդպէսով աղջկան տեսնեմ, յետոյ ամուսնանամ:

Սլթ. բեկ. — Ճշմարիտ ես ասում:

Ասկ. — Այս րոպէիս աղջիկդ կը գայ այստեղ և կը հաստատէ: Գիւլզօհրա, Գիւլզօհրա, եկ այստեղ:

Գիւլ. — (Հօրը դիմելով) Տեսնո՞ւմ ես հայրիկ, թէ քո ուզածը և թէ իմ սիրածը:

Սլթ. բեկ. — Հիմի հասկացայ, շատ օյինբազ ես եղել, քո հանդուցեալ հայրդ այդպէս չէր: Է՛, ինչպէ՞ս ես, լա՞ւ ես . . . Աղջի, Գիւլզօհրա, մօտեցիր: Դուն սրան կ'երթա՞ս:

Գիւլ. — Այո, կ'երթամ:

Սլթ. բեկ. — Դէ, գնա ճահաննամը: Շատ լաւ, շատ գեղեցիկ, բա քո խալան ի՞նչ եղաւ և իսկապէս քո խալա՞ն էր, թէ դա էլ մի օյինբազութիւն էր:

Ասկ. — Ո՛չ, իսկապէս խալաս էր:

Սլթ. բեկ. — Եւ ինքն էլ այրի՞ է:

Ասկ. — Այո, այրի է:

Ալթ. բեկ. — Դէ՛ բեր, ես էլ նրան առնեմ է՛:

Ասկ. — Բան չեմ ասում, առ: Գիւլզօհրտ, մի խալայիս այս տեղ կանչիր: (Գիւլզօհրա գնում է):

Ալթ. բեկ. — Ես էլ նրան առնեմ, նա այրի, ես այրի: Բժիշկն էլ որ տեսնէ խալային, անպատճառ խորհուրդ կը տայ ամուսնանալ:

Ասկ. — Դէ՛, հիմի հասկացար բեկ, թէ ինչ է նշանակում երկու կողմից ազգական լինելը:

Ալթ. բեկ. — Իմացայ, ալ օյինբազ. (Ներս եմ մըսնում խալան եւ Գիւլզօհրան) Դէ՛, արի էլի, առաջ: Տեսնում ես, քո այս քրոջ որդին ինչ օյինբազն է եղեր: Դէ՛ հիմի ի՞նչ կ'ասես, երեք մանէթ փող, մի մոլլա եւ մի գլուխ շաքար ու գործը պրծնի գնայ:

Խալ. — Ինչ ասեմ, Աստուած շնորհաւոր անի:

Բոլորք. — Ամէն, ամէն:

Ալթ. բեկ. — Երեխելքը տունը մինակ եմ թողել Ասկեար, ուղարկիր ծառային թող այստեղ գան:

Ասկ. — Այս րոպէիս ուղարկեմ: (Գնում է):

Ալթ. բեկ. — Աստուած վկայ, ուրախութիւնիցս կարծում եմ որ բոլորովին ջահիլացայ: (Արագ շնչելով) Այսինքն ծեր էլ չեմ, մի կտրիչ տղայ եմ: Կեցցեմ:

Ասկ. — (Մտնելով) Ղրկեցի:

Ալ. — (Ներս եւ մտնում) Բարեւ ձեզ:

Ալթ. բեկ. — Վա՛յ Սիւլէյման, Աստուծոյ բարի է, քո այս բարեկամդ ի՞նչ օյինբազն է եղել: Ահագին փորձանք բացեց մեր գլխին:

Ալ. — Այո շատ օյինբազն է եւ չգիտեմ ումնից է սովորել այդ բաները:

Ասկ. — Ինչպէս թէ ումնից եմ սովորել, միթէ այս բոլորը սորվեցնողը դուն չէիր: Ահա թող խալաս ասէ:

Խալ. — Ճիշտ է, ճիշտ է:

Ալթ. բեկ. — Այդպէս ուրեմն, Սիւլէյման, ես քեզ

այդպէս չէի կարծում, դու այս բաները ո՞րտեղից ես սովորել:

Սլ. — Ես եմ հնարել բէկ:

Սլթ. բէկ. — Այ, քո գլուխդ ապրի:

Սլ. — Լաւ, Գիւլզօհրան սա՞ է:

Ասկ. — Այո, սա է:

Սլ. — Իսկ տեսածս ուրիշ էր:

Սլթ. բէկ. — Դէ, երեւի Ասեաին ես տեսել:

Սլ. — Ասեան ո՞վ է:

Սլթ. բէկ. — Եղբօրս աղջիկն է:

Սլ. — (Ուրախ) Դէ՛ս որ այդպէս է, ես ինչո՞ւ եմ պարապ-սարապ ման գալիս: Արի մի հարսանիք էլ ես անեմ:

Սլթ. բէկ. — Ճիշտ ես ասում:

Սլ. — Ի հարկէ:

Սլթ. բէկ. — Տւեցի գնաց:

Բոլորը. — Աստուած շնորհաւոր անէ: (Կրկնել)
(Ասեա, Թեւի եւ Վեւի ներս են մտնում):

Սլթ. բէկ. — Ահա եկան, աղջի Ասեա, եթէ քեզ այս տղին տամ կը գնա՞ս:

Աս. — (Ամաչելով) Այո՛ կը գնամ:

Սլթ. բէկ. — Դէ՛, գնա ջահաննամը:

Վեւ. — (Թեւի հետ միմիեանց նայելով) Ա՛խ, ա՛խ:

Սլթ. բէկ. — Ա՛յ տղայ, այդ ի՞նչ սրտակոտոր ախ քաշեցիր, քո դարդը ի՞նչ է:

Ասկ. — Մեր արածը բէկ, անխղճութիւն է, ի՞նչ դարդ պիտի ունենայ, Գիւլզօհրան ինձ տուիր, Ասեան Սիւլէյմանին, խալաս դուն առիր: Թէւիին էլ տուր Վեւիին:

Բոլորը. — Ճիշտ է, ճիշտ է:

Սլթ. բէկ. — Աղջիկ Թեւի, Վեւիին կը գնա՞ս:

Թեւ. — (համարձակ) Այո, վազելով կը գնամ:

Սլ. — Վեւի, Թեւիին կ'առնե՞ս:

Վ.էլ. — (Ամաչելով) Այո, կառնեմ: (Ծիծաղում է)

Բոլորը. — Աստուած շնորհաւոր անէ:

Սլք. բէկ. — Հաւ, իսկ երբ սկսենք հարսանիքը:

Բոլորը. — Հենց այսօրուանից:

Սլք. բէկ. — Ուրեմն սկսենք, շարուեցէք տեսնեմ:
(Զոյգ զոյգ պարում են)

Խմբ. — Մենք հասանք մեր նպատակին
Դուք էլ հասեք ձեր մուրազին
Աստուած կեանք տայ մեր Ասկեարին
Պատճառ եղաւ մեզ բոլորիս:

Ասկ. — Շնորհակալ եմ ես ձեզանից
(կրկ.)

Սիւլեյմանից որ խրատ տաւ
Բէկին որ աղջիկը տաւ ինձ:
(կրկ.)

Խմբ. — Աստուած կեանք տայ մեզ բոլորիս.

Սլ. — Սուլթան բէկն ալ առողջածաւ
Որ իր բնատրոյն նա առաւ
Ել հիմա մեջքը չի ցաւում
Հաստ խալային արժանացաւ:

Վ.էլ. — Բա չեմ ասի ես էլ դժայ
Եւ իմ բնատրոյն ես առայ
Իմ Թէլլիին մասաղ լինեմ
Ես էլ արժանացայ

Խմբ. — Խանումը աղաին,
Ասեան Սիւլեյմանին,
Խալան Սուլթանին,
Թէլլին Վէլիին,

Ամենքս հասանք մեր մուրազին.

Աստուած կեանք տայ մնացողներին:

(Պար)

(Վարագոյր)

Վ Ե Ր Զ

"ԱՐԵՒ" ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ

«ԱՐԵՒ» Հրատարակչականը 1925ի առաջին քառանկյուն լոյս բնծայեց հետեւեալ գիրքերը.

ՍԻՐԱՆՈՅՇ	Ս. Տիւսար	150 Ղրշ.
ԱՐԱՔՍԻԱ կամ ՎԱՐԺՈՒՀԻՆ	» »	100 »
ԵՐԲ ԱՅԼԵԻՍ ԶԵՆ ՍԻՐԵՐ	Զ. Եսայեան	75 »
ԱՂՔԱՏԻՆ ՊԱՏԻԻԸ	Ա. Ալթուհեան	150 »
ԹԱՊԼԱՔԵԱՐ ՓԻԼԻԿ)	Միասին կազմուած	25 »
ԵՐԱՆՈՍ ԱՂՔԱՐ	»	»
ՔԱՄԵԼԻԱԶԱՐԴ ԿԻՆԸ	Ա. Տիւմա Որդի	100 »
ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ	(Երգերով միասին)	15 »

ՄԱՍԼՈՅ ՏԱԿ Է

ՍԻՄՕՆԷ ԵՒ ՄԱՐԻ

6 ՀԱՏՈՐ 300 ՂՐՈՒՇ

«ԱՐԵՒ» Հրատարակչականը ունի իր սեփական Տպարանը ուր կը տպագրուին իր հրատարակութիւնները :

Տպագրական եւ հրատարակչական ուր եւ է գործի համար դիմել վարչութեան հասցէին՝

B. P. 558 Stamboul

Յ. ԱՐԱՆՆԱՄԵԱՆ Հ. ԿՕՇԿԱՐԵԱՆ

ՄԱՆՈՆ-ԼԵՍԻՍ

Ըմբ փրկ



1881
Ըմբ փրկ

558 001

«ԱՐԵՒ» ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱԿԱՆ

«ԱՐԵՒ» Հրատարակչականը 1925ի առաջին քաղաքական լույս ընծայեց հետևեալ գիրքերը.

ՍԻՐԱՆՈՅՇ	Ա. Տիսար	150 Ղրչ.
ԱՐԱՔՍԻԱ կամ ՎԱՐԺՈՒՀԻՆ	» »	100 »
ԵՐԲ ԱՅԼԵՒՍ ԶԵՆ ՍԻՐԵՐ	Զ. Եսայան	75 »
ԱՂՔԱՏԻՆ ՊԱՏԻԻԸ	Ա. Այթուհեան	150 »
ԹԱՊԼԱՔԵԱՐ ՓԻԼԻԿ) ԵՐԱՆՈՍ ԱՂԲԱՐ)	Միասին կազմուած	25 »
ՔԱՄԵԼԻԱԶՈՐԴ ԿԻՆԸ	Ա. Տիւմա Որդի	100 »
ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ	(Երգերով միասին)	15 »

ՄԱՍԼՈՅ ՏԱԿ Է

ՍԻՄՕՆԷ ԵՒ ՄԱՌԻ

6 ՀԱՏՈՐ 300 ՂՐՈՒՇ

«ԱՐԵՒ» Հրատարակչականը ունի իր սեփական Տպարանը ուր կը տպագրուին իր հրատարակութիւնները :

Տպագրական եւ հրատարակչական որ եւ է գործի համար դիմել Վարչութեան հասցեին՝

B. P. 558 Stamboul

Յ. ԱՐՐԱՀԱՄԵԱՆ Հ. ԿՕՇԿԱՐԵԱՆ